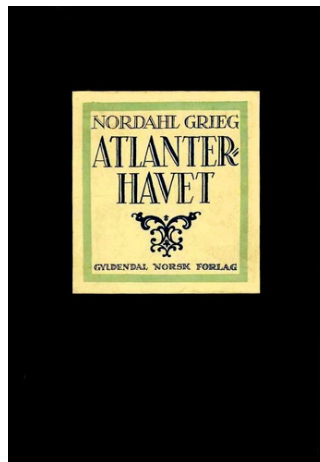

NORDAHL GRIEG

ATLANTERHAVET

SKUESPILL

GYLDENDAL NORSK FORLAG ---------------- OSLO MCMXXXII

Förord till den elektroniska utgåvan

Denna bok av **Nordahl Grieg** (1902-1943) har scannats i juni 2012 av Nasjonalbiblioteket i Oslo. Den anpassades och OCR-tolkades för Projekt Runeberg i januari 2014 av Bert H.

PERSONENE

REDAKTØREN

REDAKSJONSSEKRETÆREN

RAKEL

BUGGE

KETIL PAUS

VAKTHAVENDE

HELLE

KAPTEIN RICHARD RAVEN ERNA RAVEN PAL HEITMAN GODSEIER BERGE DIREKTØR MARTINSEN ADVOKAT SMITT-SIMONSEN DEN BLONDE DAMEN ALEK NINA

KETIL PAUS' MOR

Fyrste og annen herre. Første og annen dame. En ung mann. En ung pike. En journalist. En annen journalist.FØRSTE AKTIdet lyset blir slukket, høres larmen av en veldig menneskemasse i jubel; plutselig bruser Marseillaisen for store orkester. Mens den ennu spilles, går teppet op for første akt.

*

Scenen er «Dagens Nytt», avisens forværelse ut mot en stor åpen plass. Et vindu er åpent; gjennem dette høres høitaleren utenfor: Meldinger om de franske Atlanterhavsflyvere, overført fra Place de la Concorde. Det er sent på kvelden.

Vakthavende sitter ved bordet i det grønne lampeskjæret. Han leser korrektur og tar telefonen.

Bvgge står ved vinduet lyttende. Han og vakthavende er begge unge journalister.

Rakel kommer inn. Hun går bort til bordet, for å søke gjennem cn gammel årgang. Hun er omkring femti år, med et klart, klokt ansikt og store, levende øine.

RAKEL

Hvor er det fra?

BUGGE

Paris. Menneskemassen på Place de la Concorde. De fikk nettop meldingen fra de franske Atlanterhavsflyvere.VAKTHAVENDE

Har de avsender ombord?

BUGGE

Nei; men de traff «Leviathan» midt nte på Atlanterhavet; fikk øie på lysene. Så gikk de ned og fløi lavt over båten. Lyskasterne blev satt opover, de kunde skimte flyvernes hvite ansikter. Og så falt der noget gjennem luften, ned på dekket, før maskinen igjcn seilte ut i det veldige mørket. De fant et papir, og der stod skrevet disse ordene: Hi/s og si: Vi skal gjøre det.

Da var det at jubelen brøt løs på Place de la Concorde.

VAKTHAVENDE

«Vi skal gjøre det» da mann!

BUGGE

For tyve minutter siden — en papirlapp som en hånd slapp ned i uværet over Atlanterhavet; nu er de ordene gått over jorden. Gatene, junglen,

skibene langt borte kjenner dem. Hele verden!

REDAKSJONSSEKRETÆREN

kommer ut fra sitt kontor:

Ja, det er vel og bra nok, men det bjelper ikke oss. Det kommer gjennem byrået, fellesstoff, alle avisene har det imorgen tidlig.

Hvad fan ligner sånt? Et koncern skulde haen slik sak, en avis i hvert land, eneretf. Vi kan ikke ligge og dele på heltemotet. — Er Raven kommet?

VAKTHAVENDE

Nei.

REDAKSJONSSEKRETÆREN

Ringte for å få ham til å skrive litt omkring. Han har truffet flyverne i Frankrike, nogen personlige minner, aja. Det hjelper ikke; det kan komme til å se ganske livaktig ut; men det er ikke det riktige.

Dette er den sorteste dag i mitt liv, ja, De bar sett «Vårt Land», aftennumret ?»

BUGGE

Boksekampen?

REDAKSJONSSEKRETÆREN

Hvad gir De mig? Å få henlagt Europamesterskapet i tungvekt hit, på deres initiativ og under deres beskyttelse. Det er til å bli gal av. Tidene kan være så dårlig de være vil, de tar tusenvis av abonnenter på det.

Men sånt er å senke pressens nivå.

BUGGE

Ja, det var sant, det!REDAKSJONSSEKRETÆREN Har De sett noget til Ketil?

VAKTHAVENDE Han er i huset.

REDAKSJONSSEKRETÆREN Ring op og spør om han biir lang.

VAKTHAVENDE

i hustelefonen.

Biir du lang. Ketil?

Omkring tre spalter.

BUGGE

De er storartede de artiklene hans nordfra.

REDAKSJONSSEKRETÆREN God idé å ligge på fiske en vinter. Gubbevars, han er førsteklasses, Ketil. Bare han ikke var så fordømmede menneskevennlig. Det passer ikke på førstesiden.

Kaptein Rayen — 35 år, et tungt, lukket uttrykk — et kommet inn.

REDAKSJONSSEKRETÆREN De kan bare gå inn, kaptein Raven. Chefen venter Dem.Raven går inn til redaktøren.

REDAKSJONSSEKRETÆREN

Å, Bugge — finn frem noget billedstoff — klisjé av New York, skyskraperne og borgermester Walker, og så selvfølgelig flyverne, vi får lage noget krusmusedus. —

Han går tilbake ril sitt eget kontor.

BUGGE

nikker innover mot chefens kontor, mens ban finner frem klisjccne fra hyllen like ved døren:

Han går omkring med løvegangen sin, chefen. Gitd vet hvad han tenker på, en ting å gå inn for, å gå i strupen på. Han klarer det nok. Grå i håret. men for et jern. Slutt med ungdommen, slutt med kjærligheten. Ingen som besøker ham lenger utpå kvelden, ingen —

VAKTHAVENDE

Nei, aldri mer —

BUGGE

Og så er der makt; makt istedenfor.

VAKTHAVENDE mens han retter i korrekturen:

Jeg tenker Raven liker sig i aften! Det smaker nu alltid av fugl.BUGGE

Nei, det kan du stole på: Han liker sig ikke! Har du sett øinene på den mannen? Slike tunge døde øine. Og det er

bare fire år siden det var ham.

VAKTHAVENDE

Var du i byen den gang han kom hjem? Folk var som gale av begeistring.

BUGGE

Den første Svalbardflyvningen i verden! Og alene da mann, i en elendig liten symaskin — men så blev han hjemme, fikk post på kontoret i flyve-vesenet. Og nu har han levet på den bedriften til der ikke er tråden igjen. Foredrag og lysbilleder og radio; og hjem på trikken om middagen. I kveld tjener han nogen kroner på å skrive om andre.

VAKTHAVENDE

rar telefonen.

Europamesterskapet —?

legger mikrofonen forbitret på.

At ikke folk vet hvilken avis de leser!

BUGGE slenger en klisjé på bordec:

Her går New York!Ennu er det dagslys over Broadway; over bilene som suser utover mot Curtiss Field! Men de som skal dit, de dezute, for dem er det natten; storm, mørke, hvite glimt av sjøen. De er slitte nu, slitte av døden som kalier på dem. A, men de klarer det! De skal klare det; for det er en ny tid de er med på.

RAKEL

Er det en ny tid?

BUGGE

har slåer Paris på igjen. Vi hører igjen begeistringen; denne gangen bare i værelsets høitaler;

Disse her tviler ikke, Rakel.

RAKEL

Nei, men kanskje føler en det allikevel. At det er krigen som fortsetter.

BUGGE

Krigen?

RAKEL

Dette kravet fra menneskene: at der skal være død i all dåd.

BUGGE

Kan en mann gi mer enn sitt liv?

RAKEL

Det er ikke sitt liv de gir; det er sin død.

BUGGE

Er ikke det det største?

RAKEL

Nei, det er ikke det største.

BUGGE

Sitt liv, sin død .... Strides vi ikke om ord, Rakel?

RAKEL

ryster på bodet:

Livet, det er mulighetene inne i oss som skal bli til liv. Livet ilive — der etsteds er dåden. Men der kreves tålmodighet til det, slik som kornet og gresset må være tålmodige.

Ketil kommer inn, en ung mann med lyse, levende trckk.

BUGGE

slår av radioen:

Å nei, Rakel! Det som de menneskene jubler ti!, er fremtiden. Hvad tror du, Ketil?

KETIL

Jeg fikk et brev i aften fra cn som jeg var sam-men med på fiske i vinter. Det var også en hilsen fra havet. Et barn var sykt, han måtte seiJe i storm efter doktoren; en stund trodde han at han aldri skulde komme frem. Men det gikk.

Det er en måned siden nu. Han skyldte mig brev, og fane da dette å skrive om.

BUGGE

Du mener vel ikke for ramme alvor å sammenligne?

KETIL

Nei.

Alle vilde gått i båten deroppe; alle vilde våget livet. Der stod ikke hundrede tusen i spenning, begeistring og farefrihet.

Det er undertiden underlig å komme sydpå igjen; deroppe hvor alt var stein og hav og fattigdom, der var hvert menneske så meget rikere, varmere, mere menneske. Og der lærte en at hvert menneske er en gave til de andre. Men her er det som de sitter ved en evig gladiatorkamp, de vil se dåd. kanskje blod. Og rundt omkring er nød, sult, urettferdighet.

Men vi får slutte med å stå som nyttesløse tusener og juble til det eventyret som går utover, å stirre på den meningsløse styrken som seirer eller styrter ned. Hver av oss får prøve et annet eventyr, eventyret innover, mot livet.REDAKSJONSSEKRETÆREN til vakthavende på den andre siden av scenen:

Ring til Røde Kors og spør hvorledes det står til med professor Mørner. Skjønt det er vel ikke til å håpe på.

RAKEL

Vi tror på våre maskiner og dynamoer; men menneskets sinn tror vi cnnu ikke på.

REDAKSJONSSEKRETÆREN Han har alltid skrevet i Middagsbladct, Mørner, og det kunde ligne ham å dø på formiddagen, så de får tatt duften av det.

VAKTHAVENDE Han er svært dårlig.

REDAKSJONSSEKRETÆREN Svært; nei. Tør ikke ta risken.

Helle er kommet inn, hilser på Rakel, går bort til Ketil. Hun er lys av en vekr elskelig

ynde.

HELLE Kommer jeg for tidlig?

KETIL

Nu skal jeg straks være der, Helle.

Han setter sig ved et av bordene for i lese gjennem artiklen.HELLE

Får jeg se?

Ketil nikker. Der er slik stillhet og nærhct over dem. På den andre siden av scenen går redaksjonssekretæren frem og tilbake og venter på en telefonsamtale som vakthavende har.

REDAKSJONSSEKRETÆREN

Nåh? Har der vært nye overgrep mot de arbeidsvillige?

VAKTHAVENDE

Nei, alt har vært rolig.

REDAKSJONSSEKRETÆREN snøfter forbitret;

Jasså! De har holdt sig i ro. Kunde tenke mig det.

HELLE

Så vakkert det er det du skriver om de hjemmene nordpå. Om de fattige lysene som holder landet i live og brenner gjennem den store natten; og er skjønne og hellige som stjernene.

KETIL

Helle, det som jeg vet om de hjemmene, vet jeg fordi jeg selv engang skal ha et hjem i verden.HELLE

Vårt hjem, Ketil —

Jeg synes jeg har vært hjemløs så lenge jeg kan huske; jeg var tynnslitt av uroen og bjemløsheten i hjemmet mitt, inntil jeg traff dig.

Men nu tror jeg, nu vet jeg; for du er det menneske jeg stoler på i verden.

KETIL

smertelig:

A. Helle —

Du er så pen når du sitter og ser ned; det er som du stirrer mot det som skal bli. Du er i alt. Alt det jeg vil og håper på å få gjort i livet, er så enkelt, det kan sies i tre ord.

Ordene er usagte omkring dem. Han sier bare lavt, som en bekreftelse:

Ja.

HELLE ser op på ham:

Jeg dig også, Ketil.

REDAKSJONSSEKRETÆREN går knurrende omkring:

Skal her aldri skje noget i dette fordømte landet. En ordentlig ting, med mening i, en ting som ikke trenger puffens, men eier sin egen soleklare ren. Det er det eneste jeg ønsker mig. En ting som roper på syv spalter! Femten cicero grotesk!Døfen fra chefskontoret åpnes. Redaktøren og kaptein Raven kommer nt. Redaktøren er en høi, gråsprengt lord Northcliffe-skikkelse.

RAVEN

rolig:

Så tenker De i hvert fall over det.

REDAKTØREN Det skal jeg. Men . . .

RAVEN

voldsomt:

De er mannen. De kan gjøre det.

Over Nordatlanteren — den nordligste ruten — De kan gi mig min chance.

REDAKTØREN står i tanker: lar blikket stanse ved Bugge:

Hør, Bugge. Det var Dem som intervjuet statsministeren.

BUGGE

retter sig op som overfor en elsket general:

Ja.

REDAKTØREN

Det var godt.

Men husk en ting.

De skrev: Statsministeren var så elskverdig å

motta en representant for «Dagens Nytt». Menen representant for mitt blad blir ikke «mottatt» — elskverdigst — av nogen som helst.

BUGGE

Ja vel.

REDAKTØREN

med et smil bortover til Ketil og Helle:

At De tror slik på livet, Ketil, er ikke til å

undres over.

Stirrer på Raven, begynner å gi med det Bugge kalte løve-gangen bans.

Vår egen maskin over Atlanterhavet ....

Ingen andre enn vi kunde gjøre det.

Stanser plutselig, sier til Raven;

Klarer De det?

RAVEN

Sikkert.

REDAKTØREN

Sikkert?

Er det da noget å gå inn for?

Han begynnet å gå igjen.Hjemme hos Ravens. Kaptein Raven hat site tunge, lukkede uttrykk. Erna Raven er kald. hard. vakker.

ERNA Hvor meget fikk du?

RAVEN

Httndre og femti.

ERNA

Så. Engang fikk du tyve tusen for en artikkel. RAVEN

•Dg gjorde ikke nytte for tyve tusen igår.

ERNA

De ringte fra en kvinneforening om du vilde holde foredrag —

Hvad om?

RAVENERNA

Har du mer enn én ting å holde foredrag om? RAVEN

Riktig. Svar nei.

ERNA

Du har ikke råd til å la være.

RAVEN

Svar nei.

ERNA

Jeg har kjøpt aftenkåpen.

RAVEN

Du har ikke kjøpt aftenkåpen.

ERNA Skal jeg ta den inn?

RAVEN

Du vet den aldri kan betales. Du vet du gjør

dig selv til en tyv; og mig.

ERNA

Det får bli din sak.RAVEN

Du synes det?

ERNA

Jeg akter ikke å gå rundt like luvslict som berømmelsen din.

RAVEN

rolig:

Du får levere kåpen tilbake imorgen.

ERNA

Det gjør jeg aldri.

RAVEN

Si skal jeg gå ned med den.

ERNA

Det tør du ikke.

RAVEN

Ä jo, det vet du jeg tør. Jeg har gått den gangen før.

Er Vesla kommet hjem fra Ridehuset? ERNA

Nei.RAVEN

Det er sent.

ERNA

Hun gikk på kino.

RAVEN

Jeg sa til henne hun ikke skulde.

ERNA

Men jeg gav henne lov.

RAVEN

All right. Det er det vanlige. Jeg skal ikke

blande mig op i det mer. Barnet er ditt.

ERNA

Hvad mener du?

RAVEN

Du bruker Vesla i spillet mot mig. Du gjør

henne ulydig — og ulykkelig også, for å ramme

mig. Men er ikke et barns sinn — litr farlig grunn

å kjempe på?

ERNA

Kan jeg for at Vesla ser dig som du er?

RAVEN

Jeg har lagt merke til at hun gjør det. Men hun er bare åtte år. Erna.Du har makten dér.

Jeg kan bare sitte og se barnet gli fra mig, og gli fra sig selv. Jeg kjenner henne ikke igjen.

Men én ting undrer mig: dere mødre, dere som der synges og diktes om, betyr det noget for dere hvordan barnet biir?

ERNA

Undres du over nogen ting, du som sitter rolig og avmektig og sier: barnet er diet?

RAVEN

Når man ikke stoler på barnets mor, kan det vel ikke være anderledes; da er barnet mistet.

ERNA

Du har mistet meget, mens du har sittet der, aften efter aften, og stirret ut i luften med de tomme slukte øinene.

RAVEN

I aften er jeg i hvert fall undskyldt for at jeg sitter i mitt hjem.

ERNA

Kommer her nogen?

Pål.

RAVENERNA

Jeg så ham igår sammen med — damen hans. Når han kommer tilbake fra reisene sine, nekter hun sig ingen ting. Hun skulde passe sig litt.

RAVEN

Du liker ikke henne. Nei; hun er meget vakker.

ERNA

Det er du visst alene om.

RAVEN

Det må ikke være godt å ha det slik som dig. Å føle enhver vakker kvinne, kjent eller ukjent, som en ulidelig smerte. Du har alltid hatt anlegg, men det eter omkring sig: Snart kan der ikke sies et godt ord om noget menneske, før jeg merker stønnet borte fra dig; eller du biter dig i leben som du vilde si, ja det er klokest å tie; men dette skal hevnes.

Hater du alle mennesker?

ERNA

Om jeg hater, hvis er skylden?

Ja, jeg hater. Hater alle som går forbi oss, alle som seirer. Og jeg synes det er alle, alle. Det er bare vi som synker; vi som glemmes.

RAVEN Ja, de har glemt. —ERNA

Engang var vi de første; overalt var vi; når jeg koin inn i teatret, gikk der som et brus gjennem menneskene: det er henne. Og gaten var min! Det var stolt og deilig å gå nedover, båret av alle øinene.

Det var livet mitt, dette; alle visste om mig, det ditrct gjennem kroppen; da var jeg god også.

RAVEN

Det livet ditt som du snakker om, hvem gav dig det?

ERNA

Du! Du lærte mig op, som i en last; og så, da jeg ikke kunde undvære den, svek du mig. Du lot mig synke, du lot dét skje at vi glemtes. Du har sittet her i stolen, tung og ubevegelig, og tatt livet mitt fra mig,

RAVEN

Hvad tror du jeg har tenkt på, mens jeg har sittet her?

Piken kommer inn og melder Pål Heitmanr Erna går. Heitman kommer inn, der er noget strålende, seierrikt over barn.

RAVEN

Morn Pål! Velkommen hjem — det var sannelig på tide!PAL HEITMAN Richard — det var vel hyggelig å se dig igjen!

RAVEN Det må ha vært en fin tur!

PAL HEITMAN Ja, er du gal! Arabiske netter og kamelritt og sandstormer og gode greier. Vi gjorde ganske fine

utgravninger også; fant flere potteskår. Nei, du skulde ha vært med! Var oppe på Sinai bjerg i tordenvær; det er nu en av dc ting i livet som man skal ha gjort!

RAVEN

Laget du nogen nye bud?

PAL HEITMAN Vi har da nok med å bryte dem vi har!

RAVEN

Fikk du fløiet noget der nede?

PAL HEITMAN Nei. Satt foran hos føreren, da jeg reiste hjem fra Alexandria og fikk lov å styre en liten stund. Holdt på å kjøre oss alle sammen ned i Middelhavet, det var stor stas. Du hadde ikke ære av mig!

Det var forresten en sånn dag! Himlen og havet

rlikesom skinnende av lykke! Og hele tiden satt jeg og visste: det bærer nordover, hjem.

RAVEN

Har du tenkt å bli hjemme nu?

PAL HEITMAN

Ja! Det er et slikt eventyr å være tilbake igjen. Jeg har fått mig en liten leilighet, jeg bor for første gang på seks år. Et sted jeg skal bli! Å våkne om morgenen og høre det lille dunket av avisene som faller ned på gulvet i ens egen entré, dét er lykke, det! Og jeg eier sånn masse, jeg kan se gjennem tre dører på en gang, tre dører! Og jeg har border og stoler og en stor jernseng, jeg vil blandt annct dø i den sengen. Og om morgenen står jeg i badet og ser på vannet som spruter fra kranene, varmt og kaldt vann, ustyrteiigbeter med vann, og jeg tenker: til alt dette vannet er du eiermann, og jeg takker Gud!

RAVEN smiler til ham:

Hvad er planene dine ellers?

PAL HEITMAN

med et smil:

Jeg skal gå inn i rekkene, Richard; bli en mann blandt de andre.

3 — Nordahl Grieg.RAVEN

Egner du dig til dét?

PAL HEITMAN

Jeg får egne mig til det.

I mange år har der bare vært én ting som jeg har egnet mig til: å være rastløs; reise, reise.

Storartet har det vært!

Men virkeligheten, hverdagen, reisen dit har jeg aldri før hatt mot på.

RAVEN

Men nu —

PAL HEITMAN

Ja.

Sist jeg var hjemme var her — ting å ordne op i, så jeg tenkte: denne gang får du bli. Så kom denne chancen, Arabia, eventyret, helvetesskapen, svar telegrafisk.

Men denne gang, skjønner du —

RAVEN

— ombestemmer du dig ikke.

PAL HEITMAN

Nei. Timen er kommet!

Jeg har fått viker i håret; man reiser ikke til Himalaya mcd viker i håret. Da biir man hjemme og begynner på sin livsaften.Og denne gang vet jeg jeg kan bli, vil ingen ting annet.

Han bar reist sig, gåt et slag bortover.

Jeg synes livet må ha bruk for migi

RAVEN

Du er lykkelig, du Pål.

Jeg skjønner at det faller bort, det forslaget jeg vilde ha gjort dig.

PAL HEITMAN

Hvad var det?

RAVEN

Atlanterhavet.

PAL HEITMAN

Du mener ikke —

RAVEN

Jo.

Vi to kunde ha gjort det. Og jeg hadde tcnkt mig at du og «Dagens nytt» fikk skaffe pengene. Det var ikke utenkelig at han gikk med, chefen der nede. Skjønt jeg er blitt skuffet så ofte, og der er krefter imot mig. Denne Ketil Paus —PAL HEITMAN

Leste artiklen hans imorges; skulde gjerne treffe ham engang. Alle drømmene, alle viljene går ufover, sier han, taper sig i goldheten; men livet biir sviktet av oss.

RAVEN

Vi kan da for Satan ikke være fattigverger alle sammen.

Men som du forstår: langt er jeg ikke kommet.

PAL HEITMAN

Du sa at det falt bort for mitt vedkommende, fordi jeg vat lykkelig. Ja. Jeg er det. Men du, Richard?

RAVEN

Lykkelig?

Jeg gjorde en dumhet engang. Noget ingen hadde gjort før.

PAL HEITMAN

Du er bitter.

RAVEN

Det er underlig. Nu er det glemt det jeg gjorde dengang; nu er vi på like fot, de andre og jeg. Men mine likemenn

— de har en fordel fremfor mig: de har ikke sunket, de har ikke gjort noget som er glemt. Det er de stolte av, og av det kommer det lille overbærende smilet.Glemselen, troløsheten måtte jeg vel vente mig, men smilet!

PAL HEITMAN

Er de så dårlige?

Troløse — mot dig, og mot dem som var før dig og kommer efter dig. Alltid troløse; kanskje fordi de er trofaste mot det som alltid må skifte, alltid må gå videre: dåden.

RAVEN

Hvad rett hat de til den? Pakk er de.

PAL HEITMAN

Og for det pakket vil du igjen våge livet.

RAVEN

Jeg skal kue dem; for pakket lar sig kue.

Stillhet.

Dessuten: jeg må dette. Jeg skal dette. Du var glad over å være kommet innenfor fire vegger, du Pål. Men jeg — jeg kunde flå gardinene av veggene her, smadre ruten, ødelegge, ødelegge. Det kveler mig.

Jeg har prøvet det: å gå tilbake, til alt det som kalles livet. Arbeide, hjem. hustru, et barn jeg er glad i: men der er ingen vei tilbake. Den som engang har følt feberen, han drives videre, enten han vil eller ikke, og jeg vil! Jeg har sittether, aften efter aften, og sett alt omkring mig bli skygger. Skygger som ikke kom mig ved. Der er bare én virkelighet: det øieblikket, den dagen da maskinen stiger op fra plassen og landet ligger under mig, og langt i vest en hvit stripe av brenning; havet, Pål, havet!

Heicman srirrer på ham. urørlig med alvorlige, rolige pine.

Og så de timene, dagen, natten, næste dag; men hvert minutt liv. liv, dødelig liv. Jeg skal leve ennu en gang! Det er det eneste jeg er til for; og det er verd det hele, hvordan det enn går.

PAL HEITMAN

Hvordan det enn går.

RAVEN

Ja.

PAL HEITMAN

Hvad er det du tar mig for? Du kan vel begripe at dette er jeg med på.

Gjør et slag bortover gulvet, slår neven efrertenksomt i veggen.

Næste gang biir jeg; næste gang.Redaktørens kontor, styremøte. Godseier Berge, distingvert, hard, direktør Martinsen, jovial og rødsprengt. Begge er mellem femti og seksti. De sitter ved bordet sammen med redaktøren. Mellem denne og Berge, de to sterkeste, merkes en viss irritasjon.

Fjernt fra høres larmen av rotasjonspressen.

REDAKTØREN

Jeg har tenkt over saken. Slik som stillingen er nu, er det en grunn mer til å gå inn for Raven.

BERGE

En slik flyvning koster hundretusener. Er der tider til det?

REDAKTØREN

Ja. Tilstrekkelig dårlige tider til det. Annon-cene går ned: det metkes på abonnementet også. Her står for døren en arbeidskamp så bitterlig alvorlig at noget må gjøres.

BERGE

Deres protege Ketil Paus skal altså ikke få fremture med sinc ideer?REDAKTØREN Nei. Han har gjort ypperlig journalistikk; men foran en konflikt som denne er det ikke tiden til å snakke om social forståelse. Vi dropper ham.

BERGE

Det bedrøver mig ikke, og la mig si; opriktig talt, det var ikke for tidlig.

REDAKTØREN Det bestemmer jeg.

BERGE

Dette snakket hans om å gi, om å møte arbeiderne på halvveien, har i hvert fall gjort adskillig

skade.

Og hvad slags ungdom er det som tenker slik! Frem vil de alle, seire, ta, ikke gi.

REDAKTØREN Dette med å gi, å klæ sig naken, kan være klædelig for ungdommen, men sgu ikke for de eldre. Ikke for oss, Berge. Alderdommen er en sjofel ting; den har fule saker å skjule; den dekker sig, må dekke sig, mcd makt, penger, anseelse.

Så lenge mennesker eldes, skal der være social urettferdighet.

MARTINSEN Nei, vett De hvad —REDAKTØREN

Åjo, Tenk Dem om, Martinsen. Jo tykkere og eldre en mann biir. desto slankere og nyere biir bilen hans. For: der må være en mening med livet.

MARTINSEN

Hø — hø —

BERGE

Der er en brist etsteds i de menneskene som bestandig vil gi; de har skjulte feil.

REDAKTØREN

Der er ikke mange med den bristen.

BERGE

V; er de som holder alle ting sammen. Der skrives så meget om at arbeiderne har det ondt; men ingen skriver om de søvnløse nettene vi har.

MARTINSEN

Så det blev sent igår også — hø — hø —

REDAKTØREN

til Berge:

De har rett. Meget kunde endres om folk trodde på dem som står i spissen for bedriftene. At de eide den lidenskapen for sitt verk som kunstneren og forskeren, at de gladelig tålte savn og ensomhet, fordi deres sinn fikk brukes i verden.Men dette et ikke øieblikket for utopier. Arbeidskampen er her, og vi får møte den. Folk må ikke tenke for meget nu: det har de ikke godt av, og ikke vi. Der er et telegram oppe fra skogene Deres idag, Berge —

BERGE

Har De tatt det?

REDAKTØREN

Det kommer i aften numret. Men det gåt ikke slik. Vi trenger en stor ting til å slå op, til å bortlede interessen fra dette. Avisen trenger det.

Og en slik flyvning — vårt eget lands innsats, slått op på den riktige måten, så den ikke ligner nogen annen flyvning i verden — står ingen for. Ah! Motorduren skal fylle luften med sin heroica: den skal døive stønnene.

BERGE ser på ham:

Gå igang.

Marrinsen nikker; møter er slurt. I det samme kommer budet fra trykkeriet med de første numrene av aftenavisen. De får hver sitt eksemplar.

BERGE ser op med er stygt smil:

De skal bli mykere.MARTINSEN

joviale beundrende:

Tviler ikke — hø — hø —

Herrene går. Martinsen vender sig i døren og går tilbake; hans ansikt uttrykker plutselig alvor og ærbødighet.

MARTINSEN Og De tror altså sikkert at direksjonen vil få Olav?

REDAKTØREN Om flyvningen lykkes, kan det ikke undgåes.

Martinsen ut.

REDAKTØREN lar øincne fare gjennem avisen, tar hustelefonen.

Send Ketil her inn.

Åpner døren ut mot forværelset; sier fra døråpningen:

Der er tre korrekturfeil i avisen i aften; hvorav en i lederen. Dette er annet varsko.

Lukker døren, går over til redaksjonssekretærens kontor:

Mordsaken vår er førsteklasses. Han gjør godt arbeide, Bugge. Hvor meget tjener han?

REDAKSJONSSEKRETÆREN Åtte hundre.REDAKTØREN Han skal ha tusen.

Lukker døren, setter sig ved skrivebordet, le-ser gjennem en artikkel.

Ketil kommer inn.

REDAKTØREN Sett Dem, Ketil. Artiklen Deres kom ikke på imorges. Den kommer overhodet ikke på. Den slags passer ikke her og nu.

KETIL

Jeg forstår.

REDAKTØREN

Gjør De det?

Som journalistikk, sensasjon — fortreffelig, en stund. Men ikke noget livssyn. Det gjør mig ondt; for jeg setter Dem meget høit. Jeg vil vise Dem det:

De kan få jobben som vår korrespondent i

London.

KETIL

Ellers takk.

REDAKTØREN Går De over til arbeiderpressen?

KETIL

Nei. På den siden kreves der. og det er rettferdig; men det å ta betyr ikke en verdi i og forsig. Revolusjonen, den som kan bjelpe verden, skal komme fra oss, vi som har fått bli lykkelige og sterke.

REDAKTØREN har sittet og sett på ham med godhet:

Ketil, gutten min; jeg et redd for at bele Deres syn hviler på en stor — og skjønn — misforståelse. De tror at menneskeånden er rik, strålende. Er den det?

KETIL

Tenk på et menneske her i huset som Rakel. Hun har bodd i tyve år sammen med en sinnssyk bror. Allikevel stråler hun omkring sig av ånd.

REDAKTØREN Hun hører til de mennesker som ikke lenger fødes i verden. Men tenk på de menneskene som fremfor nogen kunde gi, jeg mener nu økonomisk; de tror noget annet. De tror at alt av ånd er død. De betrakter sig som de seirende i en verden av døde sinn. Tror De, Ketil, at mennesker ellers kunde leve i overdådighet, mens millioner forgår i sult og fornedrelse, hvis de trodde at menneskeånden var hellig?

KETIL

Jeg kjenner også litt til de døde sinnene. Jeg kjenner sønnene, de lukkede, rolige ansiktene somalle er ens. Det er blitt som en modesak rundt rikdommen: å være død.

REDAKTØREN

For å spare tid.

KETIL

Men jeg tror de kan tvinges, tvinges av et nytt mål for styrke, det som er overskuddets. Det som er å stråle med liv omkring sig.

REDAKTØREN

Og jeg sier Dem, Ketil, disse menneskene tror i høiden på to ting: velvære og forfengelighet, i all evighet, amen. De er de store gudløse i verden.

KETIL

Men hvorfor støtter De disse menneskene som dreper Gud?

REDAKTØREN

Fordi min lidenskap er hinsides disse, som den er hinsides Deres drømmer.

Det er blitt skumme« i værelset: rotasjons-pressens larm synes nærmere.

REDAKTØREN med et smil:

Der taler min Gud.

De tror på livets stillhet, på veksten. Skjønner De ikke at det er et tapt slag? Jeg skjønner det. Hør!

(ZMaskinene — hvad kan de fortelle om Deres drømmer? Kornet som gror. livets stille mening, egner sig ikke for maskinene; andre ting må reproduseres av dem. Det som har stål i sig, fart: mord. rekorder, voldsomhet.

Millioner venter på hvad maskinene skal rope ut hver dag, flere ganget om dagen, cotasjonspres-sen, radio, film: menneskene er h'.sset av maskinene og selv hisser de tilbake; mere liv, liv med fare i sig, liv med død i sig. Det er det høieste.

KETIL

Om De har rett. da er det jo undergangen som roper fra maskinen der inne. Da vil stempelslagene bestandig øke farten, og til slutt bli til er eneste sang: død. krig.

REDAKTØREN

Tror De egentlig menneskene kan klare å vær* alene med freden? At de har rikdom nok inne i sig til det? Vi fyller sinnene med larmen, vi gir dem innhold fra dag til dag, heltemot, forbrytelse, det uventede: livets store ting: som alle må glemmes imorgen. Her skjer det. her føles verdens voldsomme liv, her leves! Og dette livet skal ikke sakke av: aldri.

4 — Notdabl Gritf.Stillhet.

Skulde jeg ønske noget for min død, måtte det være å dø en tidlig morgen når jeg satt trett i stolen der efter cn slik natt og hørte maskinen begynne, som en tung, veldig vuggesang; og jeg visste det vat en god avis.

Smiler.

Der sies at min avis hører til de bevarende makter i samfundet. Men en avis, en virkelig avis — den være så konservativ den være vil — bevarer ingenting. Nyheten, omskiftelsen, alt det som er nerven i en avis — kan det bevare?

Løfter hodet.

Hvor det bærer ben, vet vi ikke. Vet ikke om vi styrer hjulene, eller er bundet ril dem. Kanskje skal alt det som vi står inne for, hugges blodig isønder av dén der inne. Kanskje skal farten stige, ril der suser som en hvit stjernetåke for våre øine, og av den tåken skal en ny jord, er nytt liv fødes. Vi ver ingenting; men det er skjønt å være med på eventyret.

r_En fest på Grand Hotell.

Scenen er et selskapsværelse, åpne dører til høire og venstre langs prosceniet, en åpcn portal i bakgrunien. Til bøire er dansesalen: jazzen børes bele tiden.

Ved et bord til venstre sitter redaktøren, Raven. fru Raven. Martinsen og advokat Smitt-Simonsen. De er ved whiskyen. Enkelte piasser står tomme.

Redaktøren taler med fru Raven, Smitt Simonsen som er firskåren med bredt ansikc og blære-øine, snakker over bordet med Raven. Martinsen sitter og er jovial, helt for sig selv. Raven er taus men ikke uomgjengelig.

Berge som kommer til senere er fremdeles statelig og distingvert, men der er noger sprengt, usikk'rt over barn. Der er larm. jazz, jag over hele denne scenen.

REDAKTØREN I kveld undertegnet vi altså kontrakten.

Ett skritt nærmere —

ERNA RAVEN Når kan det offentliggjøres?

REDAKTØREN Fjorten difer før starten smeller vi det ut; ikke tidligere.ERNA

Det kan bli lenge.

REDAKTØREN Ja? Det er hårdt å vente —

MARTINSEN stirrer drømmende på cigaiasken:

Man blir et bedre menneske av en sånn burgunder vi hadde til middagen. Alle skulde drikke sånn burgunder.

Alle skulde bli bedre mennesker. Det mener nu jeg.

REDAKTØREN Enig med Dem. Drakk man den daglig, kom man tilbake til de første kristnes samfund.

MARTINSEN

Hø — hø.

alvorlig.

Men De skal ikke spotte det helligste.

SMITT-SIMONSEN Jeg skal si Dem en ting. Raven. Det eneste i livet er nå erotikken. Jeg er en syvogfemriåts mann. og . . .

bviiker.

MARTINSEN

Det er i grunnen noget storartet ved en slik fest for veldædighet; og ennu sier man der ikke er hjertelag hos folk.SMITT-SIMONSEN Man er ung. forstår De, Der finnes ikke alderdom, Var i London engang i vinter . . .

hvisker.

Berge komme; inn fra dansesalen, andre følger efter, iblandt dem en blond dame.

REDAKTØREN

til fru Raven:

Nei, De må se på Berge. Han jager som vanlig efter konen sin.

ERNA

Det trenges nok.

REDAKTØREN Man kan si hvad man vil. For oss eldre bar sjalusien meget for sig. Den tar sin mann næsten fullt ut.

ERNA

Var ikke De forresten i sin tid en av hennes trofaste?

REDAKTØREN De smigrer, fru Raven. Jeg bar aldri likt mannen; da gjør man vel alltid litt kur til konen.

SMITT-SIMONSEN arbeidet tig ut fra bordet:

Nei, her må man ikke forsømme sig.ERNA til Berge:

Det var et tlikt syn å se Dem og Deres frue danse sammen isted. —

BERGE

Vi holder begge meget av å danse. Det « den største giede jeg har —

ERNA RAVEN

elskverdig:

Virkelig —

REDAKTØREN like elskverdig:

Sikkert også for Deres frue. De danser enestående.

SMITT-SIMONSEN til den blonde damen:

Jo. død og pine. De og den melodien det er for meget for en enkelt mann —

DEN BLONDE DAMEN

Men De skal være ordentlig, Smitr —

SMITT-SIMONSEN

Ordentlig, det er vel jeg som er ordentlig. Men De prøver mig over evne, det er akkurat det De gjør —

De danser ut.MARTINSEN pi vei ut, til Berge:

Ta en drink, du. Du kommer t I å bli et bedre menneske. Bli med ned og bli et bedre menneske.

ERNA

Frister ikke det. —

BERGE

ser ut til venstre:

Dessverre, det er sent. —

REDAKTØREN

brutalt:

Hun gikk med den unge Høek.

Berge tet fort pi ham, idet han gir. Der er ubygge i blikket, og redaktøren føler det. Det blir stille ved bordet; innenfra høres jazzen villere.

REDAKTØREN

drikker;

Det må være bittert å forlate alt dette. Raven, selv for en liten stund.

RAVEN

Det er til å bære.

REDAKTØREN setter glasset fra sig:

Er det ikke underlig at urettferdigbeten i verdenengang var grusom, majestetisk og strålende? Vår tids urettferdighet er så bitterlig talentløs; derfor skal vi dømmes.

Han er ikke av mine folk, Berge, men han har egenskaper. «Vargen» kaller de ham oppe i sko-gene. Og jeg skulde unt ham å bli skutt ned en dag der oppe av en som hatet ham; heller det enn dette. Han fikk henne tre og tyve år yngre for alle pengene sine; det blev slutten på Vargen.

drikker, ler kort.

Martinsen, han har også en kone, men han er klokere. Han er avgått ved døden, og det er en ganske gemytlig tilstand, synes Martinsen.

ERNA tender en cigarett:

De er riktig i godlaget nu, skjønner jeg.

Smitt-Simonsen og bans dame sees et øjeblik k dansende i døråpningen.

REDAKTØREN

Og så selvfølgelig! Voksne barn. barnebarn, men nu er det siste. rasende blaffet over ham. En narr for Gud; Gud skåner sgu ingen.

ERNA

De alene undkom.REDAKTØREN Der talte Deres gode hjerte, fru Raven. Men ingen undkommer. Det er det fine ved livet at ingenting blir igjen, alt belønnes med dette sikre: avmakten. Den er livets krone.

ERNA plutselig heftig:

Men barnene — bamcne har vi bestandig —

REDAKTØREN Barnene. Der kreves et sinn til å elske barnene, og det er jo sinnet som dør.

Vi har det så travelt med å leve, vi kan ikke eldes lenger, har ikke tid til å eie noget inne i os s.

Vi har gi« op reservene hinsides graven, vi er blandt de første på jorden som ikke håper. Vi er pionérene! Så setter vi tempoet op isteden, tar a/f med, liketil det siste. Vi lokkes ut i jazzen, ut i farten og lyset som ikke kjenner barmhjertighet, vi skal bedrages, og danses ihjel av den ungdom vi aldri kan nå.

Helle og en ung mann gir over scenen. Helle og fru Raven kjenner hverandre.

ERNA eil Raven:

Det er hun vesle Hartvig som går med Ketil Paus — du vet vår venn.REDAKTØREN slipper blikket i Helle:

Men ungdommen, den er ingen institusjon sånn som de gjerne vil tro. Vi krever ny ungdom, bestandig ny. nyere. Vi kan skape den, og vi kan utslette den.

ERNA halvt spotsk:

Det må være lykken.

REDAKTØREN

Det finnes én lykke, som ikke svikter, en eneste: arbeidet. Mitt arbeide.

Ahå, det er hårde tider nu, meget skal rammes, også jeg, men vi skal se. Når kan De tidligtt vxre startklar, Raven?

RAVEN

Det kan ikke sies. Når maskinen er ferdig. ska! den først prøveflyves.

REDAKTØREN

De får huske hver dag er kostbar.

RAVEN

Jeg tar den tid som er nødvendig.

REDAKTØREN

Blir ikke det for lenge?

RAVEN

Det får De overlate til mig.REDAKTØREN Vi kommer nok til en enighet.

Med et smil mor Erna Raven.

Og i Deres frue aner jeg en charmerende forbundsfelle. Vi forstår hverandre.

RAVEN med et smil:

De kan nok være trygg på mig også.

REDAKTØREN

hjertelig:

De er glad for dette. Raven?

RAVEN

Det er som jeg igjen kan puste.

Ja! Jeg er glad.

REDAKTØREN Godnatt. Jeg skal op i avisen.

Han går.

RAVEN

Skal vi gå?

ERNA

La oss først se litt på livet —

De gir begge.

Helle og den unge mannen, Alck, kommer inn. Han er lys, ikv*r, utpreget kjekk kar.

HELLE Jeg vil ikke høre på dig.

ALEK

Det skal du.HELLE

Men skjønner du ingenting. Skjønner du ikke at det er en annen jeg er glad i.

ALEK

Men det er mig du kommet til å gifte dig med. Han er en sånn drømmer, Paus. Drømmer er no good. Han har vel en drøm om dig også. Men jeg vil ha dig, jeg. Og jeg skal få dig. Det er her, blandt oss, du hører hjemme, Helle.

HELLE

Jeg synes her er ondt; meningsløst. Jeg skjønner ikke hvorfor mor bar tatt mig med hit.

ALEK

Kom, nå danser vi —

HELLE

Nei. Jeg går snart. Ketil hat lovt å hente mig.

ALEK

hårdt:

Jasså. Men husk for alle tilfellers skyld at jeg vil ha dig.

de går videre.

Smitt-Siroonsen og bans blonde dame kommer inn fra dansesalen og går over scenen.

SMITT-SIMONSEN

Vi to alene — en week-end —DEN BLONDE DAMEN Men Smitt da —

SMITT-SIMONSEN Hvorfor har jeg aldri sett Dem naken?

DEN BLONDE DAMEN Nu går jeg —

SMITT-SIMONSEN Jeg slipper Dem ikke —

iler efter.

Scenen stir tom et øieblikk, Nina kommer inn, det er el trett, sørgmodig drag over det vakte ansiktet. Hun lener

lig op mot veggen. Nir bun løftet øinene. set bun Ketil i den

ipne døren.

NINA

Ser jeg ånder, eller er det dig. Ketil?

KETIL

Godaften, Nina.

Stillbti.

NINA

Der er fire år siden —

KETIL

Du har nådd alt det du drømte om dengang. Jeg leste ont konserten din i Paris i vinter: jeg blevNINA

Jeg leser alltid det du skriver. Ketil. Og du har visst nådd lengst — lengst i varme, lengst i livet. Jeg visste det; det var din vei. — Ketil? Vil du sette dig her i to minurter sammen med mig?

KETIL

Jeg er kommer for å hente en annen.

NINA bar satt sig:

Var det nødvendig ....

Hun er yndig; jeg så henne nettop. Allikevel bad jeg dig. Kan du huske en aften nede i Pierrc-des-Montes, at jeg sa dette skulde hende. At vi engang skulde møtes som fremmede.

KETIL

Jeg busker der.

NINA

Og du sa; umulig.

I bakgrunnen sees Erna Raven gå forbi.

NINA

Synes du jeg mangler stolthet. Men jeg er ikke stolt slik. Jeg føler dig som en kjær. kjær venn. som jeg aldri har råd til å miste.

KETIL

er din venn.

Ketil setter sig.NINA

Jeg frøs plutselig slik i aften. Jeg synes at det var døde som danset omkring mig. de døde menns fest, de hørte larmen og visste: vi lever!

Jeg forstår dem som setter livet inn, storslått og meningsløst, og dør, istedenfor å fordele sin død over sytti år. Men jeg syntes at det var blandt de dansende døde jeg hørte hjemme.

KETIL

Hvad mener du?

NINA

Det koster å komme frem, Ketil. Og jeg kan forsikre dig, jeg har betalt prisen.

Det som andre kalier lykke, den reiste jeg fra den morgenen i Pietre-des-Montes.

KETIL

Vi var lykkelige den gangen: men vi vilde det slik.

NINA

Jeg skulde frem; og du — kunde bestandig smile, du Ketil. Vi var så unge og så rike dengang. Det var begynt som et eventyr, og det var avtalen at det skulde ende slik også. Og lykken dengang var å håpe på imorgen, å skulle videre: nu er lykken, den store lykken, for dig å skulle bli.

Jeg skal videre.

Jeg skal til øieblikker av jubel som ingen aner: og ril kulde og flakking og ensomhet. Jeg vil detslik; vil ingenting annet. Men Pierre-des-Montes får ingen ta fra mig; selv ikke du ... . For der er slik stillhet der; og jeg er der ofte.

Du kan ikke ta det fra mig. at jeg et stolt nok til å være glad i dig. Det har ingenting å gjøre med det som er. Men det som var. det som var skjønt, må jeg tro kan aldri dø. —

Helle og fru Raven sees i bakgrunnen. Der er scm musikken dør bort i en åndeløs stillhet, og venter på de ordene som skal komme.

KETIL

med en ømhet langt borte fra:

Jeg er glad i dig. Nina, bestandig glad i dig.

Nina stir et øieblikk og ser pi ham; bun rekker barn binden. vender sig og gir. Ketil gir ut den motsatte vei.

ERNA

De er sannelig trofaste, de to. De har holdt på hverandre i mange år nu. bodd sammen en vår ved Middelhavet, og fremdeles —

Det rare er at de tror ingen andre vet om det. Slik er det bestandig. Allverden vet det, men selv tror de helt sikkert------------

Jazzen begynner på ny. Menneskene jager over scenen. Midt i bvirvlen står Helle, ubevegelig, hvit i ansiktet.

SMITT-SIMONSEN forfølger fremdeles den blonde damen:

Hvor mange menn hat De kjent — syv -- elve . . . reis med mig.MARTINSEN

velvillig:

Stemning hva — storartet.

DEN BLONDE DAMEN

til en herre, idet hun tar armen hans:

Gudskjelov at De reddet mig — Smitt er ikke til å stagge —

MARTINSEN Absolutt stemning.

HELLE

ser den blonde damen, sier nølende:

Du mor —

DEN BLONDE DAMEN Hvad er det, Helle?

Nu må du sannelig more dig, ongen min.

Jazzen fortsetter, hård, ubønnhørlig, skingrende; en melodi i slekt med maskinens.

5 — Nordabl Grieg.TREDJE AKTHjemme hos Ketifs mor. Moren og Rakel.

MOREN

Så elskverdig av Dem, frøken Dåe, å ville se innom når De var på disse kanter.

Ketil vi! bli glad over å se Dem.

RAKEL

Tar han snart op igjen arbeidet sitt?

MOREN

Jeg vet ikke.

RAKEL

Jeg forstår ingenting av dette. Jeg kjente Helle også.

MOREN

De skjønte at det var derfor han var syk. RAKEL

Ja.MOREN

Plutselig stod han en aften i »tuen ber, blek, fremmed. Han snakket lenge om løst og fait, eå sa han med ett:

— Det billedet der må du ta vekk.

— Må jeg det. Ketil?

— Ja.

Så fortalte han det: ar der var hendt noget, hun var reist bort. ut av landet, hun vilde ikke »e ham mer.

RAKEL

Hun har alltid vært så sky, som en skremt simle. Hun hadde en slik lite lykkelig barndom, hun lyttet alltid efter ekkoet som kanskje kom: der skulde ikke meget til for å sprenge henne, nesten til døde.

MOREN

Så fortalte han om brever som var kommet fra Paris. Mellem dem var det forbi, hjem kunde hun ikke reise; og dit ned var det kommet en som alltid hadde vært glad i henne. I all denne elendigheten var det like godt at en blev lykkelig.

Det brevet var skrevet den dagen hun giftet sig.

RAKEL

Det er så meningsløst dette ber.MOREN

Han satt ganske stille, nesten livløs og fortalte det. Til slutt sa han bare rolig, som det ikke kunde være anderledes: Det er ute med mig.

Jeg er glad for at De er kommet. De kommer med hilsen fra alt det som er hans verden. De må bli her i aften.

RAKEL

Takk; jeg må bare ta en telefon med avisen først. Kan jeg ta den her?

Moren følger henne ut. Når hun kommet tilbake, står Ketil i stuen. Der er en underlig blanding av eløvbet og intensitet over ham.

MOREN

Har du gått en god tur, Ketil?

KETIL

Ja.

MOREN

Hvorledes har du det?

KETIL

Denne måneden har gjort mig si godt.

Det er bare det at jeg går inne i en tåke; jeg ser markene og trærne og fjellene; men noget annet er omkring mig bestandig.

Jeg slipper ikke fri.MOREN

Bare jeg kunde hjelpe dig.

KETIL

Når jeg går på veiene, da går hun plutselig ved siden av, med slike lange samvittighetsfulle steg, nei, er det dig, Helle, sier jeg. Alt biir henne. Et lys bak en rute, det er vårt hjem; hun tar på sig den hvite kittelen, klokken er syv, hun skal stelle barnet.

Men stundom er det som år er gått. der går en liten pike og holder mig i hånden. Nu skal vi hjem, vesle jente. Vi skal til mor, kan du tenke!

Og så. med ett, er det som sinnet slites over; du vet det jo. Ja, jeg vet det. Så vet jeg det.

MOREN

Tiden er barmhjertig. Engang skal du kanskje møte en ung pike du kan bli glad i —

KETIL

mekanisk:

Sier du det, mor. Ja. Jeg skal vel komme til å gifte mig. få barn engang, men ikke de barnene jeg drømte om, ikke de riktige, ikke barn av min evighet.

MOREN

Kanskje tenker du ikke slik om mange, mange år. Da kan du ha glemt så meget.

rKETIL

Jeg skal prøve på det, å glemme. Men engang, når jeg har drept alt det inne i mig som jeg elsket — hvem er jeg da?

Han har reist sig, går omkring i værelset, sranser borte bos moren.

KETIL

Det er fælt å plage dig med mine sorger.

MOREN

Forstår du ikke at det er så deilig at du vil snakke med mig. At jeg kanskje får være litt for dig. Tror du en sånn gammel mor vil noget heller?

KETIL

Vi lever sammen med våre døde, vi to. Men far, ham tenker du på for å kalle ham til live, og han lever. Døden er ikke det verste.

MOREN

Nei.

KETIL

Andre vilde smile av mig nu, men du vil ikke. Når jeg leser dødsannoncene i avisen går der gjen nem mig en smerte: her skriver et menneske under at dette liv har jeg fått eie. Å mor, du vet det, det navnet dér, på det stedet, det er summen av all sorg. men skjønt, uendelig skjønt allikevel.MOREN

Ja. I all sin kval var der noget godt i — å få skrive under som du sier. At han av alle mennesker hadde gitr mig lov til å følge ham lengst.

KETIL

Men det jeg skal, er å drepe, bare drepe inne i mig. Og jeg kan det ikke. Hun lever slik.

MOREN

Kan det aldri bli godt igjen?

KETIL

Hvorledes?

MOREN

Om han — kanskje døde, mente jeg.

KETIL

Du er søt, du mor. Der myrdet du litt for min skyld.

MOREN

Sånt må du ikke si. Men hun er glad i dig bestandig, det vet jeg.

KETIL

Jeg kan ikke prøve på å få henne tilbake. Fordi det er henne. Nei. Ikke henne.

MOREN

Jeg skjønner det.KETIL

Så går jeg her og levet i to verdener. Den ene et drømmen, men det er ikke bare hun som er der. Du er det også, og alt jeg holdet av. Den annen er virkeligheten, alt det som ikke kommer mig ved.

MOREN

Er jeg også flyttet ut av virkeligheten, Ketil. KETIL

Ja, du fåt være med oss du, mor.

Rakel kommet inn.

KETIL

Nei, goddag Rakel.

RAKEL

Jeg hadde et møre her, og måtte hilse på Dem.

MOREN

Aftensmaten skal straks være ferdig.

Hun går ur.

RAKEL

Jeg hørte De var dårlig. —

KETIL

Jeg er all right nu. Hvorledes står det til i avisen?

RAKEL

Der er bare én ting som eksisterer: flyvningen.Hele flukten skal kringkastes. «Dagens Nytt» skal ha sin egen mann ombord, og hver time skal han gi en kort melding om ferden. Det har aldri vært gjort før, sies der. Det vil rykke hele spenningen, hele faren inn blandt menneskene. Det er det siste vi har drevet det til.

KETIL

Hvem blir det?

RAKEL

Det er ennu ikke avgjort, Bugge sies der. Men redaktøren fortalte at der kommer hundreder av ansøkninger hver dag om å få bli med. Det er som menneskene bate lengter efter den store chancen til å dø. Det er som denne flukten over Atlanterhavet er en flukt bort fra livet.

KETIL

Det er ennu ikke avgjort —

RAKEL

Nei.

Jeg er så glad at De et frisk igjen, Ketil. Jeg synes vi allesammen trenger Dem slik. De skal vite at De betyr så meget for mange mennesker, og nu trenges De mer enn nogensinne.

KETIL

Den tredjemannen ombord, det skal bli mig. Om jeg så skal drepe, skal det bli mig.RAKEL

De?

KETIL

Ja.

Jeg har vært syk til nu: men det bar vært på sinnet jeg har vært syk.

RAKEL

Jeg skjønte det.

KETIL

Dette skal redde mig.

Forstår De at alt det jeg før arbeidet for, er umulig? Det et like sant; men jeg kan ikke føle

det- . . ,

Der var ikke stort med mig. Da de skulde prøves, alle de ordene, jeg får med, godhet og styrke, var de ingen ting verd. Underst i sinnet mitt var der gjørme, dynd, uro; derfor var det vel jeg lengtet slik efter roen og sammenhengen. Så gikk raset, og akrene og løvet og hele greien soptes med. Der er ingen ting tilbake; der var ikke grunnfjell i mig. Hvad tror De en som jeg har å si til menneskene?

RAKEL

Vet De hvad seir er, Ketil?

KETIL

Nei.RAKEL

For at en korallø skal bli til. kreves der at en uendelighet av liv må dø. Lag legger sig på lag, langsomt stiger den mot lyset. Til slutt stråler den hvit over havet. Og der oppe, bygget på grenseløse døde nederlag, der står palmen. Der står seiren.

KETIL

Jeg kan ikke seire slik.

Jeg føler bare en eneste ting: at den som ikke har fått elske, han elsker ingen. Han kan kanskje få sig til å tro at ban holder av nogen; men han gjør det ikke. Han er utenfor sammenhengen, han har hverken far eller mor, han har fått evigheten splintret i sig.

RAKEL

Deres evighet —

Nu er Deres evighet. Svikter De livet nu, svikter De også den. Deres varme og stytke skal nå til andre mennesker, og gå videre som evige lysbølger; det er Deres evighet.

KETIL

Jeg svikter den gjerne.

Moren kommer inn.

KETIL

Mor. j»g må reise.MOREN

Hvad er det?

KETIL

Jeg reiser innover i natt. Der er en plass ledig i Atlanterhavsmaskinen.

MOREN

Ketil, dette mener du ikke.

KETIL

Jo. Ingen makt kan hindre mig. Jeg kan ikke gå omkring slik, sløv, halvt åndssvak, og håpe på noget som aldri skal skje. Jeg må bli fri. mor.

MOREN

Det er visst galt av mig å si det nu, gutten min; men du er det eneste jeg har.

KETIL

Tilgi mig mor: men jeg kan ikke annet.

Jeg vet at der er en heroisme som dere av en annen tid kjennet: tålmodighet, resignasjon, opofrelse. Du er av dem. mor. du bar den skjønneste evnen et menneske kan ha: du kan eldes . . . Jeg synes dere er som en kystlinje hvor lysene smiler. tapre og trofaste, ut i stormen og mørket.

Men utenfor går haver, det kalier som med et dragsug på alle oss som ikke klarte det heltemotet.MOREN

Og du hører til der ute —

KETIL

Ja.

Uværet, havet, natten, jeg lengter efter dem som jeg aldri har lengter efter noget. Der ute skal jeg kjenne en spenning så vill at ak annet må dø, jeg skal føle en angst så jeg må be om livet. Jeg skal vite noget, når jeg kommer tilbake.

MOREN

hvisker ben for sig:

Du kommer aldri tilbake.Avisens forværelse, eftermiddag.

Vakthavende sitter ved bordet; Bugge leser en avis.

VAKTHAVENDE Du har slikk slag å gjøre — hør op, hvad.

Det er lederen.

Bugge setter sig ned rett imot bam, tat manuskriptet.

VAKTHAVENDE «I det øiebiikk da dette leses er kaptein Raven og hans kamerater allerede langt til bavs på sin vågsomme ferd.»

RAKEL et kommet inn;

Er de startet?

VAKTHAVENDE

Neida!

Det skal på når de engang kommer sig av gårde, Ekstranumret ligger ferdig.

6 — Nordabl Grieg.REDAKSJONSSEKRETÆREN

i døren:

De starter fan brenne mig aldri, det er nu min mening. Han ligger der ute og fikler med den motoren, det må da gå an å finne feilen engang.

RAKEL

Uhellet har fulgt dem —

REDAKSJONSSEKRETÆREN Uhell; man har ikke lov til å være uheldig; vi har ikke tid til sånt sludder; uhell er uriktig,

umoralsk.

Redaktøren går gjcnnem rummet.

REDAKTØREN Noget nytt der ute fra?

REDAKSJONSSEKRETÆREN De fløi over byen for en halv time siden; Råven må snart være her.

REDAKTØREN

Godt.

REDAKSJONSSEKRETÆREN Her er nogen bra ting: grubculykke i Tyskland, ubeskrivelige scener. Vi får vel næsten ta det på førstesiden istedenfor —REDAKTOREN

Nei.

Stoffet om flyvningen går foran alt annet. Sett heller farten op. Ikke en fotsbredd må vi vike nu.

Han går videre,

REDAKSJONSSEKRETÆREN Hans langmodighet er uten ende.

Går forbitrer inn til sig selv.

VAKTHAVENDE

leser:

«Dagens Nytt» har i denne tid mottatt tnscn og atter tusen beviser på den begeistring flukten har vakt. Vi tør trygt si at det er et helt folk som i denne stund med åndeløs spenning følger de tre dristige menn på deres ferd utover havet.

Ketil står i døren. Der er kommet beslutsomhet og aktivitet over ham.

VAKTHAVENDE Her har du rene ord for alle pengene, Ketil.

KETIL Har de ringt fra studio?

VAKTHAVENDE Ja. De hørte dig utmerket.

RAKEL

Hvorledes går det?KETIL

Vi var oppe i to timer idag, og motoren gikk storartet. Imorgen smeller det løs, tenker jeg.

VAKTHAVENDE

glad:

Tror du det?

RAKEL

Hvorledes føles det?

KETIL

Fint.

Det er to slike praktfulle karer, Raven og Heit-man. Sammen med dem er det ingen ting.

Han går bort til Bugge, som har reist sig og står mørk og raus ved bordet.

KETIL

Ikke vær forbanna på mig, Bugge, jeg måtte gjøre dette.

BUGGE

Du tok min chance fra mig. Og hvorfor fikk du jobben, tror du? Fordi du hadde et navn som det var bruk for; og fordi du var villig til å forråde alt som hadde gitt dig det navnet.

KETIL

Jeg skal klare å være min egen dommer.BUGGE

Hvorledes går det nu med godheten i verden, min gode Ketil? ITusker du en kveld for lenge siden da Raven var her første gang. Da mente da at styrken fikk slutte med sin «meningsløshet». Nu er du selv med på den.

KETIL

Ja.

BUGGE

Men for mig var det ikke meningsløst. Jeg forstod meningen med det, har alltid gjort det. Derfor var det jeg som

hadde retten til å være med.

RAKEL

Hvad forstod De, Bugge,

BUGGE

De skjønner:

I våre dager drømmer vi ikke mer, tror ikke på noget lenger. Vi passer vår jobb, står ved maskinen, her er livet vårt. Men så skjer dette at drømmeløsheten får sin belønning, der suser noget bortover sletten, skapt av vilje og presisjon, det stiger op over jorden, det taper sig som et sølvglimt oppe i den blå uendeligbeten. Og der ser menneskene drömmen, hamret av deres egne oljete hender,

En ny drøm; maskinens drøm, full av hardhetog blankbet og ungdom, en ny tro. Den skal beseire rummet, den skal skape nærhet mellem menneskene.

Vender sig mot Ketil.

Den skal ordne op i alt det du bar sveket.

Ferstod du dette? Hvad var din rett til å trenge dig inn her? Tusener som jeg har tryglet om å få være med, fordi de følte stoltheten og eventyret ved det. Jeg var nærmest; og du tok min chance.

Stillhet.

Du skal vite det, Ketil, når du nu drar, at der er en som hater dig.

KETIL

Det er all right, det.

Bugge går.

RAKEL

står taus og ser på Ketil cn stund, så sier hun:

Jeg traff et menneske igår som De engang kjente meget godt.

KETIL

på vakt:

Jasså.

RAKEL

Hun virket så hjelpeløs. Hun var så håpløst fortvilet over at De skulde avsted.KETIL

hårdt:

Hun var kanskje glad i mig enda.

RAKEL

Ja.

KETIL

med livløs mekanisk stemme:

Jeg har også sett henne; såvidt, inne i en bil. Hun var blitt forandret. Hun hadde en egenhet engang; hun vilde aldri male lebene sine; alt skulde være henne, Igår hadde hun malt dem. Det var kanskje en slags trofasthet.

Han stirrer på Rakel med hårde, næsten hatefulle øine.

Men dulgt kjærlighet er sludder. Den som man lever med, som man gir alt, får man også elske.

RAKEL

ser et øieblikk på ham, rekker ham hånden:

Farvel, Ketil, om jeg ikke skulde se Dem mer.

KETIL

Farvel, Rakel.

Rakel gir.

REDAKSJONSSEKRETÆREN

kommer til syne i døren:

Ä, Ketil, skriv en spalte om prøveflyvningen idag.KETIL

Javel.

REDAKSJONSSEKRETÆREN Vi skulde sette op farten, sa chefen. Var ikke det noget å tenke på for dere der ute?

Ketil går. Redaksjonssekretæren forsvinner inn i kontoret.

Redaktøren kommer tilbake. Han vender sig i døren inn til sitt kontor. Han får se Raven komme inn. Lyskasterne settes på de to; det øvrige av rummet ligger i skygge.

REDAKTØREN

Nåh?

RAVEN Motoren fungerte bra idag.

REDAKTØREN Endelig! Nu gjelder det.

RAVEN Feilen må først finnes,

REDAKTØREN Det går ikke på denne måten.

RAVEN

Tror De jeg er mindre utålmodig enn De.

REDAKTØREN Hver morgen står tusener utenfor her for å seopslaget om starten. Hver morgen ser de den er utsatt. Hvad tror De folk sier?

RAVEN

Jeg er så heldig å få vite hvad de sier. De sier jeg er feig. Jeg kan bære det.

REDAKTØREN Nei. Så tåpelig er man ikke. Man sier De er blitt forsiktig.

RAVEN Selv det kan jeg bære.

REDAKTØREN Der er andre enn Dem i dette foretagendet; husk det.

RAVEN

Jeg husker det,

REDAKTØREN Vi har hisset spenningen fra dag til dag; vi mestrer den ikke lenger.

RAVEN

Og så?

REDAKTØREN

Så brister den.

Så fylles alle disse hundretusen med lede, skuf-felse, svekethet. Da kommer de ikke tilbake igjen Ikke slik.

Ikke så mannsterke, så troende.

Da er idéen med flukten slått feil.

RAVEN

Hvor lenge kan De holde taket?

REDAKTØREN

Det glipper alt.

To dager til — kanskje tre.

Han går et slag borrover gulvet; vender sig:

Jeg kan ikke undlate å minne Dem ora vår kontrakt, Raven. Den fastsetter start innen den sekstende. Idag er det den to og tyvende.

Jeg har strukket mig så langt som jeg kan. Jeg forstår Deres situasjon fulit ut. Men jeg må handle som jeg gjør.

La det være klart mellem oss; at hvis De ikke finner å kunne starte innen torsdag, går «Dagens Nytt» ut av dette.

RAVEN

Det kan De ikke.

REDAKTØREN

Jeg kan og vil.

Spørsmålet er bare hvad vi skal gå inn for i ste-den, hvad vi skal døive skuffelsen med.

Vi kan ikke bli stående her; vi må videre.RAVEN

Forstår De at for mig er der ingen vei tilbake; at jeg ikke må svikes nu.

REDAKTØREN

Svike?

Tror De jeg har hørt det ordet før. Jeg kjennes ved det ordet. Alt liv er svik.

Vår ungdom sviker oss, vår styrke sviker oss, alt vi vet og tror sviker oss.

Hvor tror De verden stod idag hvis menneskene var trofaste?

Uvitenhet, avfeldighet, mørke.

Her bruker vi menneskene, lar livet bruke dem; når de ikke lenger kan brukes, sviker vi dem.

RAVEN

Jeg tror Dem.

Feilen skal bli funnet.Et kontor på flyveplassen: utrivelig morgen i grålyrningen.

Ketil sitter det.

På! Hcitman kommer.

PAL HEITMAN

Er han kommet?

KETIL

Nei.

PAL HEITMAN

tender en cigarett:

Det biir ve! ikke start idag heller. Huff, jeg liker ikke denne tidlige opståingen. Jeg liker å stå op i grålysningen, sånn ved elvetiden, men dette ligner jo ingen ting.

KETIL

Var du ute igår?

PAL HEITMAN

Kom hjem klokken fire; det blev en hel-aften av det.

Fikk ikke sove heller.Der er så lydt der jeg bor. Der var én syk i leiligheten ved siden av, en av ungene; og moren og faren lå og snakket sammen . . . Du skjønner: man skulde ha barn som er sjuke og gode greier. Jeg er lei av dette. Jeg skal takke Gud op i hånden, når jeg er tilbake igjen.

KETIL.

Hvorfor var det du blev med, Pål?

PAL HEITMAN Man kan ikke la være sånt, kan ikke si nei til sint. Og det vat selvfølgelig spennende en stund; joda — storartet den første måneden eller så, men nu kan jeg jo alt sammen. —

Nu har jeg fløiet over Atlanterhavet de siste tyve nettene, natt efter natt, jeg har styrtet ned og dødd ustanselig, nu gider jeg snart ikke flyve flere ganger —

KETIL

Idag biir det, det føler jeg på mig.

PAL HEITMAN Det får bli ugjenkallelig siste gang. For dette er ikke bra.

KETIL

Jeg vet ikke. Jeg synes denne tiden jeg har fått være med dere har vært en fin tid. Jeg trives med maskinen, den tar alle ens tanker og nerver.Ikke håp, ikke drøm, ikke lev: funger. En slipper å være alene med sig selv. En biir god og død

inne i sig.

Med et smil.

Jeg et begynt å forstå meget i denne tiden. Jeg treffer mennesker, slike døde sinn som jeg før syntes var en bespottelse; nu forstår jeg dem. Det er mennesker som ikke har noget å håpe på; da levet man ikke lenger. Og det er som de hilser mig velkommen: en kjekk, rolig kar. sier de.

Jeg er begynt å egne mig for livet.

PAL HEITMAN

Var det for å lære dette, at du blev med oss.

KETIL sier endelig:

Jeg orket ikke å gå omkring og drømme lenger. Og jeg tenkte at der ute kunde der kanskje komme øieblikker da en hadde lov til å tro at drømmen, løgnen, det som ikke blev, var sannheten.

Raven kommer plutselig mot dem.

RAVEN

Om et kvarter starter vi.

KETIL

Det er for godt til å være sant!PAL HEITMAN

Heil

RAVEN

Jeg venter bare en siste rapport fra værmeldingen.

PAL HEITMAN

Der er solen! Det blir en fin dag.

KETIL

Hvordan det enn var, måtte vi ha kommet oss av gårde idag.

PAL HEITMAN

Ja.

RAVEN

Vi tre skal klare det.

Han går fort ut.

PAL HEITMAN åpner døren ut mot plassen:

Her er nu ganske fagert; når man tenker over det. Og inne i byen er dagen begynt, menneskene går til sitt arbeid, vet de svinene hvor godt de har det. Alle de tusen tingene de skal se og føle hvert minutt; vidunderlige, fordi de skal bli.

REDAKSJONSSEKRETÆREN

kommer hastende inn. sier til Ketil:

Er det ikke storartet? Ekstranumret om starten er spredt over hele byen; veiene utover er sorte av folk, trafikken er sprengt, det går som det skal!Å, Ketil, lørdag når dere er fremme, skal De få en førsteside hvis make De aldri har sect.

KETIL

smilende:

Men om vi ikke kommet frem?

REDAKSJONSSEKRETÆREN forbauset over et slikt kortsyn:

Men dødd og salte mann — da har vi jo ulykken!

Ketil og Pål ler.

KETIL

plutselig:

Der ruller de maskinen ut.

Han vender sig smilende mot Pil. Det blir et øieblikks stillhet.

PAL HEITMAN smiler tilbake:

Tja.

Begge går bortover mot maskinen.FJERDE AKTEn stor restaurant. En forhøining, hvor bordene står, gir i en oval mildt dansegulvet. Nede på gulvet danses der.

Scenen foregår oppe på forbøiningen. Det er et bord med gjester til høire: et tomt bord til venstre.

FØRSTE HERRE ser på uret:

Ni minutter igjen til næste melding.

ANNEN HERRE Det er fanen røske mig storartet å kunne sitte her og høre på hele greien.

FØRSTE DAME Jeg synes det er uhyggelig, jeg. Du, denne er for festlig; vi har akkurat tid —

Hun og annen herre reiser sig og går ned på dansegulvet.

FØRSTE HERRE Trodde aldri jeg skulde ha fått bilen frem. Selv sidegatene var stuvende fulle av folk, og foran høi-talerne på torvet, utenfor «Dagens Nytt», var der et eneste hav av mennesker.ANNEN DAME Dette er det mest spennende jeg i mitt liv har vært med på.

FØRSTE HERRE Man snakker så meget om klasseforskjell. Sludder, sier jeg. Du skulde sett den folkemengden: arbeidere og rikfolk, side om side; fordi der ennu finnes store ting i livet. Seks minutter igjen.

DEN UNGE MANNEN Jeg trodde ikke jeg skulde opleve noget sånt. Jeg stod på gaten, gaten vi går i hver dag, og så plutselig hørte vi stormen og motorduren slå ur fra husveggen; og så Ketil Paus' stemme.

DEN UNGE PIKEN Jeg er redd! De klarer det ikke. Alene der ute i uværet og mørket.

FØRSTE HERRE henvendt til hele bordet:

Visst klarer de det. Talte med Raven dagen før starten, og da sa han — Richard altså — vi er jo gamle venner, ja er du gal! det skal gå. sa han.

ANNEN DAME Gud så masse mennesker —

FØRSTE HERRE Ja, her er stedet. Fire minutter igjen.ANNEN DAME

Dere!

FØRSTE HERRE Ja, så sannelig! Det er henne!

Musikken stanser, alle applauderer, Erna Råven, Berge og deres seiskap kommer inn; de tar plass ved der ledige bordet.

ANNEN HERRE som er kommet tilbake fra dansegulvet;

Det er pinedød sporty gjort; ikke nogen angst her.

FØRSTE HERRE har bukket over ril nabobordet:

Hun vet at Richard klarer det han gir inn for. Det skal gå, sa han.

To pressefotografer er kommer til, magnesiumslyset blaffer,

EN JOURNALIST Det vat ikke mulig å få en uttalelse av fra Raven?

FØRSTE DAME Tror dere vi kom med — jeg er spent på å se avisen imorgen.

ERNA RAVEN De kan skrive at jeg har den mest fullkomne tillit. Jeg bar ventet engang før; og jeg vet at der gavner ingen å tvile. Jeg vet at det er i Richa'dsånd at jeg viser denne tilliten, at jeg delet den med andre; det er derfor jeg er her.

JOURNALISTEN Tusen takk — der var storartet —

STEMME FRA HØITALEREN Hallo — hallo! Om ett minutt kan vi vente næste melding fra Atlanterhavsflyverne.

BERGE

Hvor De tar alt beundringsverdig, fru Raven.

Dødsstillhet i lokalet,

Gjennem uværet og motorduren børes

KETILS STEMME Vi flyver nu i 1200 meters høide for å prøve om vindforholdene her oppe er bedre.

Vi har fremdeles sterk motvind; maskinen hiver voldsomt på sig.

Under oss ser vi skyene drive avsted.

Foran mig arbeider Pil Heitman med sine observasjoner; av og til vender han sig og smiler.

Forrest skimter jeg ryggen til Richard Raven. Han er som vokset sammen med maskinen; vi vet at så ienge ban sitter der kan intet hende oss.

Vel mørt om en time.BERGE

har reist sig:

Jeg har den store aere å ha ved mitt bord i aften henne som hele folkets øine hviler på: Fru Erna Raven. Vi vet at det er tanken på hustruen som stålsetter Richard Raven. når han i dette øieblikk kjemper sig frem i uværet over Atlanterhavet. Vi vet at det er tanken på henne som gir ham mot og kraft til å holde ut.

Jeg vil be mine damer og herrer drikke hennes skål.

Alle reiser sig. Nasjonalsangen spilles.Hos Ketils mot.

Hun er hinsides all uvisshet; hun vet det som skil hende. Det er som hun sitter i stuen hos en som skal dø. Under hele scenen siet hun ikke et ord.

Hun skruer på radioEn, tar først feil, et øiebiikk skingrer

dansemusikken ut i værelset.

En stund efter børes

STEMMEN FRA HØITALEREN

Hallo! Hallo! Om et minutt kan vi vente næste melding fra Atlanterhavsflyverne.

Så høres

KETILS STEMME

Uværet er øket, og vi gjør liten fart. Vi går nu i meget lav høide, omkring hundrede meter. Vi ser hele tiden det hvite glimtet av sjøene. Vi har i den forløpne time prøvd å få forbindelse med skiber som måtre være i nærheten, men uten resultat. Vi håper nu å treffe på et skib, da motoren ikke arbeider så godt som ønskelig. Der er ingen faie, og vi er alle ved godt mot. Vel mørt om en time.

Moren løfter boder; bøier det så igjen. Det er som hun stryker Ketil over båret.Hjemme hos Alek og Helle.

Alek kommer inn, han river frakken av sig.

ALEK

Der er ennu fem minutter igjen. Du skulde ha vært med ut, jeg har aldri sett så mange mennesker. Der må sikkert være hundrede tusen på torvet.

De var så stille, det var næsten uhyggelig. Man mener at der skal være et lykketreff om de finner et skib: og hvis de går ned på sjøen i dette været, er der ikke stort håp . . .

Der er en sånn aldeles vill spenning blandt folk. Tenker du på din venn, Helle? Det er bare rimelig, det. Han kan

vel neppe gjøre fra eller til; tnen Raven og Heitman gjør det som gjøres kan. vær du sikker — Du skal se det går godt ....

STEMMEN FRA HOITALEREN

Hallo, hallo! Om et minutt kan vi vente næste melding fra Atlanterhavsflyverne.106 ALEK

Hvis de må gå ned på sjøen, slår de motoren av. Det øieblikket da vi ikke hører duren av motoren, bare stemmen, da vet vi ....

HELLE

raed et stønn:

Nei!

Vi bører igjen nværet og motoren; derefter

KETIL S STEMME Vi har ennu ikke truffet noget skib. Vi trodde å se topplanternen av en båt for en halv time siden, og forandret kurs mot nord. Det viste sig at vi tok feil, det var en stjerne. Det er blitt klarere; men uværet og sjøgangen varer ved.

Våre tanker er hos dere der hjemme, og vi håpcr fremdeles--------

Motordnicn stanser plutselig. Vi hører et lavt skrik. Gjennem lydløsbeten kommer:

PAL HEITMANS STEMME:

Takk for turen, Richard, og takk, Ketil.

Det blir plutselig stille.HELLE

har reist sig, hun går med utstrakte armer, søvngjenger-aktig fremover:

Ketil, elskede, jeg er hos dig, vær ikke redd, jeg er hos dig, Ketil.

ALEK

Du må ikke opbisse dig for meget, Helle. Husk på barnet du skal ha.I avisen umiddelbart efter siste melding. Telefonene kimer, spørsmål blir besvart. Feberaktig travelhet. Redaktøren kommer fra bakgi unnen, griper hustelefonen,

REDAKTØREN

Stans pressen!

Får ny forbindelse:

Ta ny form, førstesiden.

Ny overskrift, syv spalter: Atlanterhavsfly-

verne omkommet. Femten cicero grotesk.

Undertitel: Hvordan menn dør.

Vender sig til redaksjonssekretæren:

Det er linjen som skal følges: Hvordan menn dør. Ikke følelse av katastrofe, men av bøitid; storhet. Er meldingene ført å jour?

REDAKSJONSSEKRETÆREN

Ja; alt et gått op.

REDAKTØREN

i telefonen:

Kjør på nekrologene over Raven og Heitman.

Vender sig mot Rakel:

Har De Deres om Ketil?RAKEL

Her cr avtrykket.

REDAKTØREN

Ny begynnelse: «I dette øieblikk er en stemme

forstummet; men aldri har en mann hatt en større og skjønnere taushet.» La gå.

Han går mot vinduet:

De står dødsstille utenfor; de venter enda.

Vender sig mot en av journalistene:

Skriv:

Det var et gripende øieblikk for et helt folk, da dødsbudet nådde inn fra havet. Det var sorg det vakte, men også noget mer. Det var stolthet over at vilje og mot kan gå under ubeseiret; det var følelsen av hvor stort et menneskeliv er.

Et bud kommer inn.

REDAKTØREN Fra byrået — det et for sent.

leser mekanisk:

Storm nordpå — tre fiskere omkommet —

Han krammer det sammen, hans tanker er allerede på vei videre; tar blokken fra journalisten, gir den til redaksjonssekretæren:

Send det op, og la førstesiden gå.

Redaksjonssekretæren skynder sig ut.REDAKTØREN

Vi må ikke sakke av nu.

Vi må få intervjuet Ketil Paus' mor, si henne,

vi bør ha enerett, vi venter det.

Til Bugge:

De får ta Dem av det. — De ser så hvit ut.

Trett; da hat De det godt.

Til en annen journalist:

De får ta fru Raven; fotografer henne og barnet.

Til en tredje:

Sett igang cn enquete, minneord, bare de heste skal være med.

Går mot bakgcunnen.

BUGGE næsten hviskende:

Jeg sa at jeg hatet Ketil; og jeg gjør det. Det var ham som skulde ha levet.

VAKTHAVENDE

dempet:

«Vi håper fremdeles» — det var det siste han sa —

EN ANNEN JOURNALIST

i samme tone:

Og så kom Heitmans stemme; ban pieide smile hver gang han vendte sig, sa Ketil. Kanskje smilte han denne gangen også —REDAKTØREN plutselig tilbake:

Det er godt. Skriv det. Det siste smilet. — Og skriv om det eventyret at vi kunde følge dem fra time til time. Skriv om deres siste ord at der er fremtid i de ordene.

Lytur.

Der begynner trykningen.

Han går bort ti! Rakel, sier mildt:

Hvad tenkcr De på, Rakel?

RAKEL

Jeg tenker på hvor langt våre maskiner er nådd: vi kan høre dem vi holder av over tusen mil; og jeg tenker på hvor våre hjerter er ensomme til døden.

REDAKTØREN Ensomheten, Rakel; den må jeg ikke kjenne; for det er jeg som har drept dem.

Hustelefonen tinger, ban griper den:

Trykk hundrede tusen mer!

Han står lutende i det bleke dagslyset. Rota-sjonspressens larm stiger til en torden.